

רשומות

הצעות חוק

24 ביוני 1968

785

כ"ח בסיון תשכ"ח

עמוד

346	חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 5), תשכ"ח-1968
	חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 6), תשכ"ח-
349	1968

חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 5), תשכ"ח-1968

1. בסעיף 1 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹ (להלן – החוק העיקרי), ההגדרה "הענקה" – תימחק.	תיקון סעיף 1
2. אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא: א1. רואים חבלה שאירעה לחייל כחבלה שאירעה בתקופת שירותו עקב שירותו גם אם היא נגרמה בדרך אל מחנהו או ממנו, ובלבד ששהותו מחוץ למחנה היתה כדין, ולא חלו בדרך הפסקות או סטיות של ממש שאין להן קשר עם השירות; לגבי חייל השהה בחופשה, רואים חבלה כאמור רק אם נגרמה בדרכו מן המחנה עד יעד חופשתו הראשון או בדרכו אל המחנה מיעד חופשתו האחרון. ב) לענין סעיף זה – "מחנה" – המקום בו שוהה החייל כרגיל לשם מילוי תפקידו בשירות, ולגבי איש מילואים – לרבות מקום התייצבותו; "חייל השהה בחופשה" – חייל השהה כדין מחוץ למחנה שלא במילוי תפקידו בשירות, ולרבות חייל ששוחרר מן השירות. ג) באין הוכחה אחרת רואים כיעד חופשתו של חייל את המקום שבו מתגורר החייל כרגיל כשהוא נמצא מחוץ למחנה, ובאין מקום כזה – את המקום שנועד להגשמת מטרת חופשתו.	הוספת סעיף א1
3. בכותרת של פרק שני לחוק העיקרי יימחקו המלים "מענק ודמי נכות".	תיקון הכותרת של פרק שני
4. סעיפים 3 ו-4 לחוק העיקרי – בטלים.	ביטול סעיפים 3 ו-4
5. בסעיף 5 לחוק העיקרי, במקום "50%" יבוא "10%".	תיקון סעיף 5
6. בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום "התשלומים האמורים בסעיפים 4 או 5" יבוא "התגמולים לפי סעיף 5".	תיקון סעיף 6
7. במקום סעיף 7א לחוק העיקרי יבוא: א7. לנכה המקבל תגמולים לפי סעיף 5 ואינו זכאי לתגמולים לפי סעיף 7 תשולם מיום הגיעו לגיל 65, כגבר, או לגיל 60, באשה, הוספת של 10% מתגמוליו ולא יחול עליו סעיף 6.	החלפת סעיף 7א
8. א) בסעיף 18 לחוק העיקרי, בגוף הסעיף ובכותרת השוליים יימחקו המלים "ודמי נכות". ב) האמור בסעיף 18 לחוק העיקרי יסומן (א), ואחריו יבוא:	תיקון סעיף 18

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 276; תשי"א, עמ' 156; תשי"ב, עמ' 6, עמ' 282; תשכ"ד, עמ' 139.

"(ב) חל בהרכב משפחתו של נכה שיגוי המזכהו בהגדלת תגמוליו, חייב הוא להודיע על כך לקצין התגמולים תוך שנה מיום השינוי; הודיע לאחר שנה מיום השינוי, יהא זכאי להגדלת תגמוליו רק מתאריך מסירת ההודעה.

(ג) קצין תגמולים רשאי לדרוש מנכה להגיש לו אחת לשנה הצהרה על הרכב משפחתו ועל פרטים אחרים העשויים להשפיע על התגמולים שהוא זכאי להם לפי חוק זה; לא נענה הנכה לדרישה תוך שלושים יום מיום מסירתה, רשאי קצין התגמולים להורות כי ישולמו לנכה עד למסירת ההצהרה על פרט פלוני תגמולים המחושבים כאילו אותו פרט אינו משפיע על שיעור תגמוליו."

9. בסעיף 22 (א) לחוק העיקרי, פסקה (1) – בטלה, והסימן (2) שבתחילת פסקה (2) תיקון סעיף 22 יימחק.
10. סעיף 24 לחוק העיקרי – בטל.
11. בסעיף 30 (א) לחוק העיקרי, יימחקו המלים "הענקה או".
12. בסעיף 31 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב) ובסעיף קטן (ג), תימחק המלה "להענקה".
13. בסעיף 31א (א) לחוק העיקרי, יימחקו המלים "הענקה או".
14. בסעיף 33 (ב) לחוק העיקרי, במקום "בשני העתקים" יבוא "בארבעה עתקים".
15. בסעיף 36 (א) לחוק העיקרי, ברישה, יימחקו המלים "להענקה או", ובפסקה (1) יימחקו המלים "בהענקה או" ובמקום "הענקה או תגמולים" יבוא "ותגמולים".
16. בסעיף 37 (א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא:
"אולם אם היה לקצין התגמולים יסוד להניח כי חל שינוי בדרגת נכותו של נכה, רשאי הוא להורות על בדיקתו מחדש של הנכה בכל עת לאחר שחלפה חצי שנה מיום הבדיקה האחרונה."
17. סעיף 38 לחוק העיקרי – בטל; אולם לגבי מי שסעיף 38 (ג) חל עליו ערב תחילתו של חוק זה יחול הסעיף כאילו לא בוטל.
18. סעיף 46 לחוק העיקרי – בטל.
19. (א) נכה שנתמלאו בו אלה:
(1) היה לזכאי לתגמולים עם פרסומו של חוק זה;
(2) קיבל לפני פרסומו של חוק זה הענקה או הענקות לפי סעיף 3 לחוק העיקרי;
(3) סך כל ההענקות שקיבל הנכה לפני פרסומו של חוק זה עלה על תגמוליו המשווערים –
יבוצה העודף מתגמוליו אלה בשיעורים חדשיים שלא יעלו על מחצית תגמולו החדשי.

(ב) בסעיף זה, "תגמולים משוערים" – תגמולים שהיו משתלמים במועד פלוני לבנה לפי סעיף 5 לחוק העיקרי, אילו היה הסעיף בתוקף בנוסחו לפי חוק זה באותו מועד; לענין זה רואים את התגמולים המשוערים כמגיעים החל מהמועד לתחילת תשלומם של תגמולים, כאמור בסעיף 18 לחוק העיקרי, כאילו במקום המועד להגשת התביעה לתגמולים בא המועד של הגשת הבקשה להענקה.

(ג) מי שהיה זכאי להענקה לפי סעיף 3 לחוק העיקרי ולא קיבל אותה עד יום פרסומו של חוק זה, שוב לא יהיה זכאי להענקה כאמור ויהיה זכאי לתגמולים לפי סעיף 5 בנוסחו לפי חוק זה מן המועד לתחילת תשלומם של תגמולים, כאמור בסעיף 18 לחוק העיקרי, ויראו את הבקשה להענקה כאילו היתה בקשה לתגמולים.

20. תחילתו של חוק זה ביום ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968), אולם סעיף 2 תחילתו ביום כ"ה באדר ב' תשכ"ה (1 באפריל 1965).

תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע תכליתו להרחיב את היקף הזכויות של נכים ולהכניס כמה שינויים מינהליים שהצורך בהם נתגלה במשך שנות הפעלת החוק.

לפי החוק הקיים זכאי חייל לתגמולים בשל נכות שלקה בה רק אם החבלה שגרמה לבכותו אירעה בתקופת שירותו עקב שירותו. בעקבות פסק-דינו של בית המשפט העליון בע"א 506/62 (ר"ז פד"י 365) מוצע לראות חבלה שאירעה לחייל בדרכו אל המחנה או ממנו כפגיעה שאירעה בתקופת שירותו עקב שירותו (סעיף 2).

לפי החוק הקיים נכה שדרגת נכותו היא בין 10% לבין 18% זכאי רק להענקה חד-פעמית. מוצע כעת, בהתאם לנהוג בכמה מדינות מתקדמות, לזכות נכים כאמור בתגמולים חדשיים (סעיפים 4 ו-5). מוצעות גם הוראות מעבר לגבי מי שקיבל הענקה ועם תחילתו של החוק המוצע יהיה זכאי לתגמולים חדשיים (סעיף 19).

נכה שהגיע לגיל 65 זכאי לפי החוק הקיים לתוספת של 10% לתגמוליו. מוצע כעת להקדים את תשלום התוספת הזאת לאשה בהגיעה לגיל 60 (סעיף 7).

היו מקרים שנכים הודיעו לקצין התגמולים על שינוי במצבם המשפחתי זמן רב לאחר שאירע השינוי וגרמו לכך להפרעה בסדרי תשלום התגמולים. מוצע שנכה יהיה חייב בהודעה על שינוי כאמור תוך שנה מיום שאירע, ואם הודיע לאחר עבור השנה יהא זכאי להגדלת תגמוליו בשל אותו שינוי החל במועד מסירת ההודעה על השינוי. מוצע גם להסמיך את קצין התגמולים לדרוש שנכה יגיש לו אחת לשנה הצהרה על הרכב משפחתו ועל פרטים אחרים המשפיעים על גובה התגמולים המשתלמים לו; בלא הצהרה כזאת רשאי יהיה קצין התגמולים לחשב את התגמולים כאילו הפרטים שעליהם נדרשה הצהרה אינם משפיעים על שיעור התגמולים (סעיף 8).

לפי החוק הקיים רשאי קצין תגמולים להעמיד נכה לבדיקה רפואית חוזרת רק כעבור שנה ממועד הבדיקה האחרונה. הוברר שיש מקרים שבהם מצב הנכות משתנה לפני עבור שנה מהבדיקה ולפיכך מוצע לאפשר בדיקה חוזרת גם כעבור חצי שנה ממועד הבדיקה האחרונה (סעיף 16).

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 6),
תשכ"ח-1968

1. אחרי סעיף 2 לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"א-1950 תוספת סעיף 2א (להלן - החוק העיקרי), יבוא:

2א. (א) רואים חבלה שגרמה למותו של חייל או של חייל משוחרר כחבלה שאירעה בתקופת שירותו עקב שירותו גם אם היא נגרמה בדרכו אל מחנהו או ממנו, ובלבד ששהותו מחוץ למחנה היתה כדין ולא חלו בדרך הפסקות או סטיות של ממש שאין להן קשר עם השירות; לגבי חייל השווה בחופשה רואים חבלה כחבלה שגרמה למותו בתקופת שירותו עקב שירותו רק אם נגרמה בדרכו מן המחנה עד יעד חופשתו הראשון או בדרכו אל המחנה מיעד חופשתו האחרון.

חבלה בדרך למחנה או ממנו

(ב) לענין סעיף זה -

"מחנה" - המקום בו שוהה החייל כרגיל לשם מילוי תפקידו בשירות, ולגבי איש מילואים - לרבות מקום התייצבותו;
"חייל השוהה בחופשה" - חייל השוהה כדין מחוץ למחנה שלא במילוי תפקידו בשירות, ולרבות חייל ששוחרר מן השירות.

(ג) באין הוכחה אחרת רואים כיעד חופשתו של חייל את המקום שבו מתגורר החייל כרגיל כשהוא נמצא מחוץ למחנה, ובאין מקום כזה - את המקום שנועד להגשמת מטרת חופשתו.

2. בסעיף 7 (ג) לחוק העיקרי, במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא:

"(1) כמשך שנים עשר חדשים נוספים אם אין לה הכנסה כדי מחיה;

(2) היתה לנצרכת תוך שנים עשר חדשים מתום התקופה האמורה בפסקה (1) - כל עוד היא נצרכת."

תיקון סעיף 7

3. בסעיף 8 (ג) לחוק העיקרי -

(1) בפסקה (4), במקום "ליתום המישי" יבוא "לכל אחד מהיתומים הנוספים";
(2) בסופו, יימחקו המלים "ולא יעלה התגמול על 123% מהדרגה הקובעת".

תיקון סעיף 8

4. בסעיף 10 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) שכול שיש לו ילדים העומדים ברשות עצמם, בין אם יש לו בן זוג שכול ובין אם לאו, ישולם לו תגמול חדשי השווה לאחוזים הנקובים להלן מהסכום שהיה משתלם לו אילו לא היו ילדיו עומדים ברשות עצמם:

(1) אם יש לו ילד אחד העומד ברשות עצמו - 60%;

(2) אם יש לו שני ילדים העומדים ברשות עצמם - 40%;

(3) אם יש לו שלושה ילדים העומדים ברשות עצמם - 30%;

(4) אם יש לו ארבעה או יותר ילדים העומדים ברשות עצמם - 20%.

תיקון סעיף 10

1 סי' תשי"א, עמ' 162; תשי"ב, עמ' 287; תשי"ח, עמ' 172; תשכ"ג, עמ' 36; תשכ"ה, עמ' 295; תשכ"ו, עמ' 140.

ואולם אם יש לו חמישה ילדים או יותר העומדים ברשות עצמם והוא זכאי לקצבת זקנה לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953², תשולם לו ששית בלבד מהסכום כאמור.

(ד) שכול ששיכל יותר מילד אחד, ישולם לו התגמול לפי סעיף זה בעד כל נספה ששיכל, אולם לא יותר מ-120% מהתגמול החדשי שהיה משתלם לשכול בזכות נספה אחד אילולא ילדיו העומדים ברשות עצמם.

(ה) לענין סעיף זה יראו ילדו של שכול כעומד ברשות עצמו אם מלאו לו 18 שנה והכנסתו היא –

(1) אם יש לו ילד אחד קטין או שני ילדים קטינים או אם הוא נשוי ואין לו ילדים קטינים – לפחות כשיעור משכורתו של עובד המדינה בדרגה "ד" של הדירוג האחיד שיש לו הרכב משפחה כשלו;

(2) אם יש לו שלושה או ארבעה ילדים קטינים – לפחות כשיעור משכורתו של עובד המדינה בדרגה "ז" של הדירוג האחיד שיש לו הרכב משפחה כשלו;

(3) אם יש לו חמישה ילדים קטינים או יותר – לפחות כשיעור משכורתו של עובד המדינה בדרגה "ט" של הדירוג האחיד שיש לו הרכב משפחה כשלו;

ואולם ילדו של שכול שהוא רווק ואינו נצרך לא יראו כעומד ברשות עצמו כל עוד הוא מחוסר עבודה.

5. בסעיף 12א (ג) לחוק העיקרי, בכל מקום בו נאמר "שנתיים" יבוא "שלוש שנים". תיקון סעיף 12א

6. בסעיף 25 (ב) לחוק העיקרי, במקום "בשני העתקים" יבוא "בארבעה עתקים" ובמקום "העתק" יבוא "עותק". תיקון סעיף 25

7. בסעיף 28 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) חל במצבו של בן משפחה של נספה שינוי המזכה בהגדלת התגמול, חייב הוא להודיע על כך לקצין התגמולים תוך שנה מיום השינוי; הודיע לאחר שנה מיום השינוי, יהא זכאי להגדלת התגמוליו רק מתאריך מסירת ההודעה.

(ד) קצין התגמולים רשאי לדרוש מבן משפחה של נספה להגיש לו אחת לשנה הצהרה על הרכב משפחתו ופרטים אחרים העשויים להשפיע על שיעור התגמולים שהוא זכאי להם לפי חוק זה; הוראה זו אינה באה לגרוע מסעיף 22 (ה), כי אם להוסיף עליו.

(ה) לא נענה בן המשפחה לדרישה לפי סעיף קטן (ד) תוך שלושים יום מיום מסירתה, רשאי קצין התגמולים להורות כי עד למסירת ההצהרה על פרט פלוני ישולמו לכן המשפחה תגמולים מחושבים כאילו אותו פרט אינו משפיע על שיעור תגמוליו.

8. בסעיף 29א לחוק העיקרי, במקום "27 שנה" יבוא "30 שנה" ובמקום "144%" יבוא "288%". תיקון סעיף 29א

² ס"ח תשי"ד, עמ' 6.

9. אחרי סעיף 229 לחוק העיקרי יבוא:

229. יתום של נספה המשרת שירות סדיר לפי חוק שירות בטחון תשי"ט-1959 [נוסח משולב]³, רשאי קצין התגמולים לשלם במשך תקופת שירותו הסדיר תשלום חדשי של 60 לירות, מחציתו לידי היתום ומחציתו לידי אמו.

"מענק ליתום שבשירות סדיר"

229. יתום של נספה שהגיע לגיל 13, בילד, או לגיל 12, בילדה, רשאי קצין התגמולים לשלם לו מענק של 150 לירות.

מענק ליתום שהגיע למצוות

תחילה

10. תחילתו של חוק זה היא ביום ג' בניסן תשכ"ח (1 באפריל 1968), אולם סעיף 1 תחילתו ביום כ"ח באדר ב' תשכ"ה (1 באפריל 1965).

דברי הסבר

החוק המוצע בא להרחיב את היקף הזכויות של בני משפחות חיילים שנספו במערכה ולהכניס שינויים מינהליים אחדים שהצורך בהם נתגלה במשך הזמן.

לפי החוק הקיים עומדת למשפחת חייל שנספה במערכה זכות לתגמולים רק אם מותו של החייל אירע בתקופת שירותו עקב שירותו או כתוצאה מחבלה, ממחלה או מהחמרת מחלה שאירעו בתקופת שירותו עקב שירותו. במקביל להצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 5), תשכ"ח-1968, מוצע לראות מותו של חייל כמוות שאירע בתקופת שירותו עקב שירותו גם אם אירע כתוצאה מחבלה שנחבל בה בדרכו אל המחנה או ממנו (סעיף 1).

אלמנה עד גיל 35 שאין לה יתום הסמוך על שולחנה, זכאית, לפי החוק הקיים לתגמול חדשי במשך שנה אחת מיום מות הנספה או מהיום בו פסק היתום האחרון להיות סמוך על שולחנה. כדי לזכות בהמשך קבלת התגמולים על האלמנה להוכיח שאין לה הכנסה כדי מחיה וכן שאינה מסוגלת להשתכר למחייתה. כעת מוצע לשלם לאלמנה כזאת תגמולים חדשיים במשך שנה נוספת - אם תוכיח רק שאין לה הכנסה כדי מחיה; אם תוך שנה מתום השנה השנייה תוכיח האלמנה שהיא נצרכת, תמשיך לקבל את התגמולים כל עוד היא נצרכת (סעיף 2).

לפי החוק הקיים, כשילדו של הורה שכול שהיה זכאי לתגמול מלא הגיע לגיל 18 ונחשב על-פי החוק כעומד ברשות עצמו - מופחת התגמול לשכול ב-50% ובשני ילדים העומדים ברשות עצמם - התגמול מופחת כדי שני שלישים. מוצע כעת למתן את ההפחתה בשיעור התגמולים המשתלמים להורים שכולים תוך התחשבות במצב המשפחתי של ילדיו העומדים ברשות עצמם ובהכנסותיהם (סעיף 4).

כדי למנוע תקלות בסדרי התשלום של התגמולים מוצע לחייב את בני המשפחה של נספה למסור הצהרה על פרטים העשויים להשפיע על שיעור התגמולים המשתלמים להם ולהסמין את קצין התגמולים, במקום שלא מולאה חובה זו, לחשב את התגמולים כאילו אותו פרט שעליו נדרשה ההצהרה אינו משפיע על שיעור התגמולים (סעיף 7).

מוצע להסמין את קצין התגמולים לשלם ליתום שהגיע למצוות מענק בסך 150 ל"י, וליתום המשרת שירות סדיר לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב], תשלום חדשי של 60 לירות שמחציתו תוענק לאמו (סעיף 9).

3 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.

